

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 marca 2023 r.,

sprawy **K. S.**

skazanej za czyn z art. 286 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt XXIII Ka 242/22

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach

z dnia 13 grudnia 2021 r., sygn. akt IV K 597/21

p o s t a n o w i ł

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
2. **obciążyć skazaną kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. E. została oskarżona o to, że w okresie od kwietnia 2018 roku do 21 września 2018 roku w K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła F. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na kwotę 190.000 zł poprzez wyzyskanie niezdolności F. O. do należytego podejmowania przedsiębranego działania w chwili podpisywania w dniu 16.05.2018 roku aktu notarialnego dotyczącego przepisania prawa do lokalu mieszkalnego w K. przy ul. [...], tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2021 r., sygn. akt IV K 597/21, Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach:

1. uznał oskarżoną K. E. za winną tego, że w okresie od 16 maja 2018 r. do 11 października 2018 r., w K. przy ul. [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wyzyskanie niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania przez F. O. w chwili podpisywania przez nią w dniu 16 maja 2018 r. dokumentu pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego, Rep. A. nr [...], umocowującego do zbycia na podstawie umowy sprzedaży na rzecz dowolnych osób stanowiących jej mienie nieruchomości, doprowadziła wymienioną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w dniu 11 października 2018 r. w kwocie 192.500,00 złotych, poprzez sprzedaż spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w K. przy ul. [...], czym wyczerpała znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i za to na mocy art. 286 § 1 k.k. wymierzył jej karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata;
3. na mocy art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżoną do pisemnego, w odstępach sześciomiesięcznych, informowania sądu o przebiegu okresu próby.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej od powyższego orzeczenia przez oskarżoną, wyrokiem z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt XXIII Ka 242/22, Sąd Okręgowy w Katowicach, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego orzeczenia kasację wywiódł obrońca oskarżonej, który zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając mu rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 14 k.p.k., poprzez brak uchylenia wyroku Sądu I instancji, w sytuacji gdy w niniejszej sprawie brak było skargi uprawnionego oskarżyciela w zakresie zarzucenia oskarżonej K. E. popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w okresie od 16 maja 2018 r. do 11 października 2018 r. w K., kiedy to (rzekomo) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wyzyskanie niezdolności do

należytego pojmowania przedsiębranego działania przez F. O. w chwili podpisywania przez nią w dniu 16 maja 2018 r. dokumentu pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego, umocowującego do zbycia na podstawie umowy sprzedaży na rzecz dowolnych osób stanowiących jej mienie nieruchomości, doprowadziła wymienioną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w dniu 11 października 2018 r. w kwocie 192.500,00 zł, poprzez sprzedaż spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w K. przy ul. [...], podczas gdy w akcie oskarżenia z dnia 25 marca 2021 r., za czasookres popełnienia przez oskarżoną ww. czynu zabronionego przyjęto kwiecień 2018 r. do 21 września 2018 r., nie wskazując przy tym zdarzenia zawarcia umowy sprzedaży mieszkania przy ul. [...] w K.; ponadto Sąd I instancji przyjął, iż oskarżona doprowadziła F. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na kwotę 192.500,00 zł, podczas gdy w akcie oskarżenia określono ją na 190.000,00 zł; tym samym w zakresie czynu zarzucanego oskarżonej, zostały przekroczone granice oskarżenia (w tym funkcja programowa samego aktu oskarżenia), co pozostaje w sprzeczności z wyrażoną w art. 14 k.p.k. zasadą skargowości.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości w stosunku do oskarżonej K. E. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, „granice oskarżenia zostają utrzymane dopóty, dopóki w miejsce czynu zarzucanego, w ramach tego samego zdarzenia historycznego można przypisać oskarżonemu czyn, nawet ze zmienionym opisem i jego oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka. Toteż nie stanowi wyjścia poza granice oskarżenia i związanego z tym naruszenia zasady skargowości dokonanie w toku przewodu sądowego odmiennych niż przyjęte w zarzucie ustaleń faktycznych co do tego samego zdarzenia np. w zakresie daty czy okresu popełnienia czynu, miejsca jego popełnienia, ilości i wartości przedmiotu

przestępstwa, zachowania poszczególnych sprawców” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2022 r., V KK 5/22). Rozwijając ten wątek wskazuje się między innymi, że w wypadku poczynienia innych ustaleń co do czasu i miejsca popełnienia czynu, dla zachowania tożsamości czynu co do zasady niezbędne jest wyłącznie wykazanie niezmienności podmiotu czynu, przedmiotu ochrony, a także identyczności osoby pokrzywdzonej (zob. wskazane wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego i powoływane tam poglądy doktryny i judykatury).

Odnosząc powyższe wskazania do poczynionej przez sąd pierwszej instancji modyfikacji opisu czynu, w stosunku do tego który został oskarżonej zarzucony w skardze zasadniczej, należy nadmienić, że wbrew temu co twierdzi skarżący, sąd nie wyszedł poza granice przedmiotowe aktu oskarżenia. Organ *meriti* jedynie doprecyzował treść zawartego w nim opisu czynu poprzez dokładne wskazanie wartości mienia, którym niekorzystnie rozporządzono, zmodyfikował czas popełnienia przestępstwa i uzupełnił opis czynu poprzez wskazanie umowy sprzedaży, na podstawie której doszło do zbycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, którego między innymi dotyczyło pełnomocnictwo udzielone w dniu 16 maja 2018 r. Zmiany te nie dotknęły przy tym ani przedmiotu ochrony, ani podmiotu, ani osoby pokrzywdzonej.

Jedynie na marginesie należy w tym miejscu dodatkowo nadmienić, że dokonując powyższych modyfikacji, sąd *meriti* popełnił, niemający jednak żadnego znaczenia z perspektywy oceny zasadności zarzutu kasacji błąd, myląc niekorzystne rozporządzenie mieniem z wyrządzeniem szkody. Bez wątpienia bowiem pokrzywdzona niekorzystnie rozporządziła swoim mieniem już w dniu 16 maja 2018 r., w którym to dniu doszło do udzielenia oskarżonej ww. pełnomocnictwa. Moment, w którym oskarżona, wykorzystując to pełnomocnictwo, zbyła ww. prawo na rzecz innych osób, uzyskując nieograniczony dostęp do kwoty uiszczonej tytułem ceny, był natomiast momentem, w którym doszło do wyrządzenia pokrzywdzonej szkody. W powyższym kontekście przypomnieć należy, że pojęcie „rozporządzenia mieniem” używane na gruncie art. 286 § 1 k.k. ma znaczenie autonomiczne. Termin ten należy bowiem definiować jako wszelkie czynności prowadzące do zmiany stanu majątkowego, w szczególności zmiany we władaniu mieniem (zob. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny*.

Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k., wyd. V, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022, komentarz do art. 286, teza 61). Sąd Najwyższy trafnie także zauważył, że »cywilnoprawne znaczenie „rozporządzenia mieniem” nie determinuje wykładni tego pojęcia na gruncie znamion strony przedmiotowej przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k., ma ono tu bowiem znaczenie swoiste, odpowiadające przedmiotowi ochrony i odnosi się do szeroko postrzeganego stanu majątkowego pokrzywdzonego. Jego niekorzystną zmianę może wywołać rozporządzenie rozumiane jako każda czynność zadysponowania mieniem, przewidziana przez przepisy prawa, kształtująca określony stan prawny« (wyrok SN z 29.08.2012 r., V KK 419/11). Popełniając powyższy błąd sąd *meriti* nie złamał jednak zasady skargowości, czy też nie dopuścił się innego naruszenia przepisów prawa stanowiącego bezzwzględną przyczynę odwoławczą. Nie skazał również oskarżonej za czyn, który nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy uznał kasację za oczywiście bezzasadną i orzekł o jej oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi skazaną.

[SOP]

[ł.n]